

EU:n muuttoliikeagenda ja erityisosaaajien maahanmuutto

Katri Niskanen

Kansallinen asiantuntija

Maahanmuutto- ja sisäasioiden pääosasto (DG HOME)

Työperusteisen maahanmuuton edistäminen presidentti Junckerin prioriteettina

- Maahanmuuttoa tarvitaan tasoittamaan väestön vähentymistä ja ikääntymistä Euroopassa, jotta työmarkkinoiden tarpeisiin ja erityisesti osaamisvajaisiin voidaan vastata
  - Korkeaa pätevyyttä vaativien töiden ennakoitaan lisääntyvän EU:ssa 23 prosenttia vuosien 2012 ja 2025 välillä (OECD)
- EU:n on voitava kilpailla houkuttelevuudessa verrokkimaiden (Australia, Kanada, USA) kanssa

Euroopan muuttoliikeagenda

- Tiedonanto 13.5.2015 yhteiseurooppalaisesta lähestymistavasta muuttoliikkeeseen
- Agendassa on paljon pakolaiskriisiin vastaamiseen liittyviä nopeita toimia, mutta myös pidemmän aikavälin tavoitteita
- Neljä pilaria muuttoliikkeen parempaan hallintaan:
  - Laittoman muuttoliikkeen kannustimien vähentäminen
  - Ihmishenkien pelastaminen ja ulkorajojen turvaaminen
  - Vahva yhteinen turvapaikkapolitiikka
  - Uusi laillisen maahanmuuton politiikka

Muuttoliikeagenda: laillinen maahanmuutto

- Uudelleenlaaditulla opiskelijoita ja tutkijoita koskevalla direktiivillä pyritään luomaan uusia mahdollisuuksia liikkuvuuteen ja työnhakuun
  - Direktiivi on neuvotteluvaiheessa
  - Selkeitä liittymäkohtia erityisosaajien maahanmuuttoon
- Houkutteleva EU:n laajuinen järjestelmä kolmansien maiden erityisosaajille → sinisen kortin kehittäminen

Muuttoliikeagenda: laillinen maahanmuutto

- Direktiivin uudelleentarkastelussa pohditaan, miten voitaisiin lisätä sen tehokkuutta houkuteltaessa osaajia Eurooppaan → vaikutukset kilpailukykyyn
- Soveltamisalaan liittyvät seikat: esim. yrittäjät, jotka ovat halukkaita investoimaan Euroopassa?
- Yksi kohderyhmä ovat lyhytaikaisesti palveluita tarjoavat korkean tason ammattilaiset; komissio arvioi tapoja parantaa oikeusvarmuutta tälle ryhmälle, jotta voidaan lujittaa EU:n asemaa, kun vaaditaan vastavuoroisuutta neuvoteltaessa vapaakauppasopimuksia

Muuttoliikeagenda: laillinen maahanmuutto

- Komissio perustaa foorumin vuoropuhelulle, johon yrityksiä, ammattiliittoja ja muita työmarkkinaosapuolia pyydetään osallistumaan; tarkoituksena on maksimoida muuttoliikkeen tuottama hyöty Euroopan taloudelle ja muuttajille itselleen
- Tutkintojen tunnustamiseen sekä työntekijöiden ja työnantajien kohtaamiseen on panostettava

Muuttoliikeagenda: laillinen maahanmuutto

- Muuttoliikkeestä hyötyjä lähtömaille
  - Liikkuvuuskumppanuudet, aivovuodon ehkäisy, rahalähetykset
- Tehokkaan kotouttamisen merkitys (rahastot)
- Katse eteenpäin: *Expression of Interest* – järjestelmät
  - Ammattitaitoisten kolmansien maiden kansalaisten EU:n laajuinen reservi, joka olisi sekä työnantajien että jäsenvaltioiden viranomaisten käytettävissä
  - Valinta- ja maahanpääsymenettely pysyisi kansallisena ja perustuisi jäsenvaltion todellisiin työvoimatarpeisiin

Agendan täytäntöönpano: State of the Union ja 23.9.2015 tiedonanto

- *"Let us not forget, we are an ageing continent in demographic decline. We will be needing talent. Over time, migration must change from a problem to be tackled to a well-managed resource"*
- Laillisen maahanmuuton paketti, jonka osana tehdään erityisosajadirektiivin uudelleentarkastelu, annetaan maaliskuussa 2016

Sinisen kortin uudelleentarkastelu

- Erityisosaajadirektiivi 2009/50/EY; kansallinen täytäntöönpano viimeistään kesällä 2011
- Tilastojen valossa direktiivi ei ole tuonut merkittävää lisäarvoa
  - Saksa on myöntänyt n. 90 % kaikista EU:ssa myönnettyistä korteista, 12 108 viime vuonna
- Kansalliset erityisosaajaluvat ovat yhä selkeästi sinistä korttia suositumpia
  - Suomessa 1 153 kansallista lupaa ja 5 sinistä korttia myönnetty viime vuonna

Miten sinistä korttia voitaisiin uudistaa?

- Henkilöllisen soveltamisalan muutokset: erityisosaajan määritelmä, yrittäjät?
- Sinisen kortin myöntämisedellytykset: palkkakynnys, vuoden työsopimus, korkean pätevyyden osoittaminen
- Kortin haltijalle kuuluvat oikeudet: yhdenvertainen kohtelu, EU:n sisäinen liikkuvuus, pitkään oleskelleen asema, perheenyhdistäminen
- Rinnakkaiset/kilpailevat kansalliset luvat?

Seuraavat askeleet

- Maaliskuuksi valmistellaan laillisen maahanmuuton paketti, jossa annetaan tarvittavat ehdotukset sinisen kortin uudistamiseksi
- Komission työtä tukevat jo tehty julkinen konsultaatio (5-9/15) ja tekeillä oleva vaikutusarvio
- Lisäksi paketissa viedään eteenpäin muita maahanmuuttoagendassa ja komission työohjelmassa mainittuja aloitteita, kuten laillisen maahanmuuton acquis'n kuntoarvio

Ajankohtaisia EMN:n tutkimuksia

- Työvoimapulan ja työvoiman maahanmuuton tarpeen määrittäminen EU:ssa (fokusoitu tutkimus 2015)
  - Käsittelee työvoimapulan ja työvoiman tarpeen ennakointia ja määrittämistä sekä liittymäkohtia maahanmuuttopolitiikan kanssa
  - Työkaluina maahanmuuton tarpeen arvioinnissa ja sen hallinnassa saatavuusharkinta, kiintiöt ja työvoimapulasta kärsivien alojen listat

Ajankohtaisia EMN:n tutkimuksia (2)

- *Admitting third-country nationals for business purposes* (fokusoitu tutkimus 2014)

- Katsaus lupiin, joita jäsenvaltioissa myönnetään liiketoimintaan perustuen; yrittäjät ja sijoittajat
- Minkä kokoluokan ilmiö liiketoimintaan perustuva maahantulo EU-alueelle on?
- Millaisia jäsenvaltioiden luomat järjestelmät ovat ja voidaanko niitä tyypitellä?

Ajankohtaisia EMN:n tutkimuksia (3)

- Attracting Highly Qualified and Qualified Third-Country Nationals (fokusoitu tutkimus 2013)

- Erityisosaajien houkuttelemiseksi luotujen kansallisten menettelyiden ja lupakategorioiden esittely ja analyysi
- Kuka määrittellään erityisosaajaksi ja tarvitaanko heitä lisää?
- Paljonko erityisosaajia muuttaa jäsenvaltioihin vuosittain?
- Millä toimenpiteillä erityisosaajia houkutellaan ja ovatko nämä toimet tehokkaita?

Kiitos!

EU:n maahanmuuttoportaali:

<http://ec.europa.eu/immigration/>

DG HOMEn kotisivut:

<http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/>

